

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző:

H. F.

Cím:

Bécsi kapu históriája

Forrás:

Magyar Vasútnap

1980. júl. 2.

Osztályozás

Tárgy:

989

"1241" / -

Személy:

Helyszám:

(Oldal)

Budapest nyomda NV., Közp. városháza — 1896/50

A BUDAI VÁR TÖRTÉNETE

A Bécsi-kapu históriája

A bécsi-kapu sok történelmi eseményt juttat eszünkbe, de elsősorban Toldi Miklósról emlékeztet. Nagy Lajos király páratlan erejű hírneves vitézeknek, a legendás magyar bajnoknak ugyanis nemcsak híre s neve maradt a nép ajkán az utókorra, hanem fegyvereinek javarésze is és ezek a harci szerszámok hosszú ideig a Bécsi-kapu bolthajtásain függtek. A daliás időknek ezek a ritka maradványai a török hódoltság alatt is megvoltak, átéltek Buda ostromát és bevételét s csak 1830-tól szedték le őket a kapuról, hogy a budai régi fegyvertárba vigyék. Innen azután 1849 után Bécsbe szállították ezeket az értékes régi fegyvereket. Ilosvai Selymes Péter, aki a hírneves Toldi Miklósnak jeles cselekedeteiről és bajnokságáról való históriát írta, megemlékezik a Bécsi-kapuról is:

Nézd meg jól Budának
a Bécsi kapuját,
Meglátod Toldinak
súlyos buzogányát,
Mellelte függeni

személyéhez pajzsát,
Parittyából hajgált
húszfontos köveit,
Diadalmas vitéz
hegyes kopjáját
Es akit csizmáján
viselt sarkantyúját.

Állkapocs, dárda, patkó .

Toldi első költője még láthatta is ezeket a fegyvereket, mert ugyanabban az időben Gerlach István, aki Miksa császár konstantinápolyi követének kíséretéhez tartozott s Budán átutazott, ezeket jegyezte fel:

— Sok érdekes tárgy hever a budai Várban. Így egy franciaországi nagyágyú fekszik mindjárt a vaskapu mellett, a kapuk előtt pedig öt nagy, két ölnél hosszabb ágyú, részint kerekeken, részint a fűben. A Bécsi-kapu alatt lóg egy nagy óriás csont, egy állkapocs,

egy dárda s egy nagy vastag patkó.

Több mint kétszáz év előtt Bél Mátyás részletesebben így számol be a Bécsi-kapun lévő Toldi fegyverekről:

— A bolthajtáson felfüggesztve láttuk a csodáserejű Toldi Miklós fegyvereinek maradványait. Ezek között van egy szokatlan temérdekségű, vasból kovácsolt pajzs, mely akkora súlyú, hogy ma alig-alig viselhetné a legizmosabb férfi is. Ott látni továbbá a megvasalt szállából való kopját, mely olyan nagy és nehéz, hogy csaknem azt vélhetnéd, óriások használták egykor. Ott függ láncon a kőgolyóbis, melyet, mint mondják, Toldi a szablyaszíján viselt: emberfejnél nagyobb és két kézzel se lehetne könnyen ütésre lóditani. Vaskarikákból való módjára szőtt páncélingének darabja olyan, hogy manapság eliszonyodunk tőle. Minden olyan nehéz rajta, hogyha egész volna, alig találnál embert, aki huzamosabban viselni bírná. Sarkantyúja és lovának patkója szokatlanul nagy. Mondják, hogy mikor erejének megmutatására kérték, kopjájának egyetlen lóditásával keresztül döfött egy ekevasat. Ez az ekevas is ott látható a kopja vasára szegezve a Toldi-ereklyék között.

Eltűnnek a Toldi-ereklyék

Dugonics András 1756-ban, Jankovics Miklós pedig 1827-ben még látta Toldi

fegyvereit a Bécsi-kapun s írt róluk, de aztán sora elkallódtak a híres ereklyék. A múlt század második felében sokat foglalkoztatta a közönséget, hová lehettek Toldi fegyverei. Az első kutató Szegedy M. András volt, akihez aztán Tóth Béla is csatlakozott. Tóth Béla megírta, hogy 1830 táján vitték a régi fegyvertárba ezeket a fegyvereket, majd 1849 végén az egész fegyvertárat Bécsbe szállították, ahonnan oly sok nemzeti kincsünk nem került vissza Magyarországra.

A Bécsi-kaput egyébként 1241-ben a tatárjárás idején építették. Akkor Szombati-kapu volt a neve, a szombati napi hetivásárok után. Az árusok ezen a kapun jártak fel a felsővárosba. Vagy 300 évig nevezték Szombati-kapunak, majd másfél századon át Esztergom-kapu néven szerepelt s csak 1686 után nevezték el Bécsi-kapunak. A közel 700 éves kaput éppen a millenium évében, 1896-ban bontatták le a múlt és a műemlékek iránt érzéketlen városi hatóságok. Negyven év múlva, 1936-ban, Buda török uralom alól való felszabadulásának 250 éves fordulóján ismét felépítették s azóta is Bécsi-kapu néven szerepel. Holott jobban illene rá a Toldi-kapu elnevezés. H. I.